

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 495 | ז' טבת תש"ע | 24.12.09 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

משה"ח יכשיר בתוך 5-8 שנים את כל המורים לאתר תלמידים בעלי הפרעת קשב וריכוז

וסרט, בשם "מבעד לשריון". בערכה מידע על ההפרעה ותבחינים לאיתורה. הערכה תחולק בשבוע הבא ליועצים ולפסיכולוגים במערכת החינוך, ואחר כך, לכל מורה שישתתף בהשתלמות בנושא הפרעת קשב וריכוז.

לקו לחינוך נודע, כי במסלולי ההכשרה להוראה הרגילים במכללות לא התקיימו עד כה קורסים בנושא הפרעת קשב וריכוז. קורסים כאלה נערכו רק במסלולים לחינוך מיוחד, זאת למרות שהתלמידים הלוקים בהפרעת קשב וריכוז לומדים בחינוך הרגיל. השנה נפתח לראשונה קורס בנושא הפרעת קשב וריכוז במסלול רגיל להוראה, במכללת סמינר הקיבוצים. בקורס משתתפים כ-20 סטודנטים.

הפרעת קשב וריכוז היא הפרעה גנטית, הגורמת לקשיים ניכרים בתפקוד ללוקים בה, בעיקר בתחומים המצריכים רצף, סדר וארגון. מסיבה זו התלמידים הלוקים בהפרעה מתקשים בלמידה, ובמיוחד בקריאה והקשבה. לאבחון ולטיפול מוקדם בתלמיד הלוקה בהפרעה יש חשיבות רבה. תלמיד שאינו מאבחן ומטופל בגיל צעיר, עלול לסבול מהישגים נמוכים בלימודים ומנזקים חברתיים ופסיכולוגיים. תלמיד כזה גם מפריע פעמים רבות למהלך התקין של השיעורים בביה"ס, ועלול ולהזיק לעצמו ולחבריו, מכיוון שחלק ממאפייני ההפרעה הם תגובות אימפולסיביות, התפרצויות והתנהגויות סיכון. (המשך בעמ' 2)

משה"ח יכשיר בתוך 5-8 שנים את כל המורים במערכת החינוך לאתר תלמידים הסובלים מהפרעת קשב וריכוז (ADHD). על כך מסרה מנהלת גף ליקויי למידה במשה"ח, ד"ר יהודית אלדור. בנוסף להענקת כלים לאיתור תלמידים הסובלים מהפרעת קשב וריכוז והפנייתם לאבחון, נועדה ההכשרה לבטל סטיגמות שיש למורים לגבי תלמידים הלוקים בהפרעה ולגבי הטיפול בהם באמצעות ריטאלין.

לדברי אלדור, בשנה האחרונה כבר השתתפו בהכשרה בנושא הפרעת קשב וריכוז כ-200 יועצים, מתוך כ-4,000 יועצים המועסקים במערכת החינוך. בשנה הבאה יוכשרו כ-500 יועצים נוספים.

כ-7% -10% מהתלמידים במערכת החינוך הם בעלי הפרעת קשב וריכוז, מה שאומר שבכל כיתה לומדים בממוצע לפחות 2-3 תלמידים הלוקים בה. לנוכח השיעור הגבוה של התלמידים בעלי הפרעת קשב וריכוז, עולה התמיהה מדוע ההכשרה המערכתית של היועצים והמורים החלה רק עתה, ובקצב איטי. בגיבוש התוכנית מסתייע משה"ח ב"קווים ומחשבות" - העמותה לקידום המודעות להפרעת קשב וריכוז. בראש העמותה, שהוקמה לפני כשנתיים, עומדת ד"ר נעמי וורמברג.

במסגרת הפעילות להגברת המודעות להפרעת קשב וריכוז, בקרב היועצים והמורים, הפיק משה"ח ערכה הכוללת חוברת

116 מורות הגישו תביעה נגד הסתדרות המורים על ייצוג לא הולם בחתימה על הסכם אופק חדש

נוספים, החוששים להיחשף. כמו כן מדווחות המורות על חוסר שביעות רצון גדל והולך בקרב המורים מהרפורמה, וטוענות כי הן וחבריהן חווים רמה גבוהה מאוד של שחיקה במסגרתה. המורות מנסחות בימים אלו מכתב לשר החינוך, גדעון סער, שבו הן שוטחות אחת לאחת את טענותיהן נגד הסכם אופק חדש. בתגובה לשאלה בנושא התביעה, נמסר לקו לחינוך מהסתדרות המורים, כי עתירה דומה, שעליה חתמו 123 מורות, כבר הוגשה בחודש אוקטובר האחרון לבית הדין לעבודה ונדחתה. בהסתדרות המורים טוענים, כי גם דינה של העתירה הנוכחית להידחות, ולכן אין הם מתייחסים לתוכנה.

בבדיקה שערך קו לחינוך נמצא, כי העתירה הקודמת נדחתה לאחר שנשיאת בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, עליה פוגל, קבעה כי על כל אחת מהעותרות לשלם אגרה לבית המשפט, כתובעת נפרדת.

במשרד עורכי הדין בועז בן צור, המייצג את התובעות, טוענים כי בתביעה הנוכחית תקלה זו תוקנה. עדיין לא נקבע המועד לדיון בעתירה בבית הדין לעבודה.

116 מורות עתרו לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב נגד מזכ"ל הסתדרות המורים, יוסי וסרמן, והסתדרות המורים. בעתירה מבקשות המורות מבית הדין לקבוע, כי ההסכם הקיבוצי "אופק חדש", שנחתם בין הסתדרות המורים לבין משה"ח, הוא חסר תוקף. בתביעה נטען, כי ההסכם אושר במוסדות הסתדרות המורים תוך הסתמכות על מצג שווא. כמו כן מבקשת העתירה, כי בית הדין יצהיר שהסתדרות המורים הפרה בהסכם את מחויבותה לייצג את המורים באופן הולם.

בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי ההסכם אופק חדש מהווה הרעה משמעותית בתנאי העבודה של המורים, ופוגע אנושות במעמדם. בכתב התביעה מפורטת רשימה של פגיעות לכאורה בתנאי העבודה והפנסיה של המורים במסגרת ההסכם. בין היתר מצוין, כי חישוב הפנסיה החדש למורים הוא מהנמוכים במשק. עוד נטען בכתב התביעה, כי מעיקרי ההסכם אופק חדש, שהוצגו בפני הנהלת הסתדרות המורים לפני חתימתו, הושמטו סעיפים הפוגעים במורים.

קו לחינוך קיים שיחות עם מספר מורות המשתתפות בתביעה. המורות טוענות, כי בתביעה תומכים מאות רבות של מורים

קרינה חשמלית ברמה מסוכנת התגלתה בכ-58% מבתי"ס באזור המרכז שנבדקו

במרבית גני הילדים שבדקה מלר"ז נמצאה רמת קרינה נמוכה הרבה יותר; מבין 341 הגנים שנבדקו נמצאה קרינה חשמלית חריגה רק ב-33, שהם כ-10%. לדברי ראש אגף קרינה במשרד לאיכות הסביבה, ד"ר סטיליאן גלברג, תלמידים השוהים במוסדות חינוך הממוקמים סמוך לקווי מתח גבוה, או בכיתות הממוקמות ליד ארונות חשמל גדולים, מצויים בסכנה בריאותית, מכיוון שהם חשופים בצורה רצופה וממושכת לרמות קרינה גבוהות מהערך המומלץ. בעקבות תוצאות הבדיקות ערכה השבוע הוועדה המשותפת לסביבה ובריאות בכנסת דיון מיוחד. בדיון הוחלט, כי משה"ח יגבש בתוך חודשיים תוכנית, שבה יציג את הפעולות שינקוט להפחתת הקרינה החריגה במוסדות החינוך.

מלר"ז – המועצה הציבורית למניעת רעש וזיהום אוויר בישראל, ערכה לאחרונה בדיקות למדידת קרינה חשמלית בבתי"ס וגני ילדים. בבדיקות נמצאו חריגות קרינה גבוהות במיוחד ב-58% מבתי"ס. ממלר"ז נמסר, כי מבין 86 בתי"ס שנבדקו בפתח תקווה ורמלה, התגלו ב-52 רמות קרינה הגבוהות בעשרות ואף במאות אחוזים מסף הקרינה החשמלית המומלץ על ידי המשרד להגנת הסביבה ו-IARC (הארגון הבינלאומי לחקר הסרטן). ההמלצה היא שרמת הקרינה האלקטרומגנטית באזור שבו מוצבים מתקני חשמל, תהיה עד ארבעה מיליגאוס (ערכי מדידה של שדה מגנטי). על פי הנתונים שהתקבלו בבדיקות נמצאה רק ב-34 בתי"ס רמת קרינה של עד 4 מיליגאוס. בשמונה בתי"ס אף נמדדו רמות קרינה הגבוהות פי 20-12 מהרצוי.

הבחירות לראשות ארגון המורים יתקיימו בתוך 30 יום

עומד דודי פרידמן. פרידמן מתמודד מול רן ארז בבחירות לראשות הארגון.

מבנה ארגוני חדש למינהל חברה ונוער בצפון

בישיבת פורום הפיקוח של מחוז צפון, שהתקיימה בשבוע שעבר, הוצג המבנה הארגוני החדש של הפיקוח במינהל חברה ונוער במחוז. מהמחוז נמסר, כי על פי המבנה החדש יפעל מעתה מפקח אחד של מינהל חברה ונוער בכל יישוב. המפקח יהיה אחראי לפעילות המינהל ביישוב בכל התחומים. עוד נמסר, כי עד כה פעלו בכל יישוב במחוז מספר מפקחים של מינהל חברה ונוער, שכל אחד מהם עסק בתחום ההתמחות המסוים שלו.

הושגה ההסכמה בין ראשי ארגון המורים ותנועת "רוח חדשה בארגון המורים" לגבי מועד הבחירות לראשות ארגון המורים. ההסכמה הושגה בדיון שהתקיים ביום ב' השבוע, 21.12.2009, בפני נשיאת בית המשפט המחוזי במחוז מרכז, הילה גרסטל. להסכמה ניתן תוקף של פסק דין. על פי ההסכמה, הבחירות לראשות ארגון המורים יתקיימו בתוך 30 יום ממועד הדיון. הסכמה נוספת שהושגה בדיון היא שימונה מפקח על הבחירות. כמפקח ימונה השופט בדימוס, יצחק אליסוף. כמו כן הוסכם בדיון, כי כל המתמודדים לראשות הארגון יוכלו לדוור חומרים שונים מטעם לציבור הבוחרים, באמצעות המפקח על הבחירות. ההסכמות הושגו בעקבות עתירה לבית המשפט המחוזי, שהוגשה על ידי תנועת רוח חדשה בארגון המורים, שבראשה

משה"ח יכשיר בתוך 5-8 שנים את כל המורים לאתר תלמידים בעלי הפרעת קשב וריכוז

(המשך מעמ' ראשון)

במשה"ח מציינים, כי הניסיון מלמד שכבר כעת מאותרים מרבית התלמידים שהם בעלי הפרעת קשב וריכוז על ידי גורמים חינוכיים, המפנים אותם לאבחון. מרבית התלמידים מאותרים ומאובחנים לפני שהם מגיעים לחטיבת הביניים. עם זאת, בכיתות הראשונות של ביה"ס היסודי עדיין אחוז ניכר של התלמידים אינו מאותר. עובדה חשובה שמדגישה ד"ר אלדור היא, שבחוזר מנכ"ל משרד הבריאות משנת 2008 נקבע, כי האבחון להפרעת קשב וריכוז הוא אך ורק קליני, ונעשה על ידי רופא המתמחה בפסיכיאטריית ילדים, נוירולוג ילדים או רופא ילדים, שעבר למטרה זו הכשרה מיוחדת. לדבריה, מורים ויועצים מפנים לעתים תלמידים לאבחונים דידקטיים או פסיכולוגיים, המתאימים לאבחון ליקויי למידה, אך אינם מתאימים לאבחון הפרעת קשב וריכוז. ההכשרה בנושא הפרעת קשב וריכוז ליועצים ולמורים אמורה לפתור גם בעיה זו. לדברי פסיכיאטריית הילדים, ד"ר איריס מנור, הטיפול בתלמידים בעלי הפרעת קשב וריכוז הוא בעיקר תרופתי. לדבריה, באמצעות טיפול זה יכולים התלמידים לנצל את הפוטנציאל הלימודי הטמון בהם, שאצל רבים מהם הוא גבוה. הטיפול נעשה באמצעות ריטאלין ותרופות חלופיות אחרות. לדבריה, במגזר היהודי מטופלים בריטאלין או בתרופות חלופיות כ-3% מהתלמידים. לעומת זאת במגזר הערבי, שבו המודעות להפרעה נמוכה יותר, מטופלים בתרופות רק 0.1% מהתלמידים.

המולים
ייעוץ לאורה חושבים איתך על הצעד הבא

בדיקת הזכויות המתקדמת בישראל

- בדיקה ממוחשבת לאבחון טעויות בתלשי השכר
- ייעוץ לכדאיות פרישה, שבתון או חל"ת
- חישובי כדאיות כניסה לרפורמה
- ליווי מתמשך לכל מורה לאחר קבלת הייעוץ
- ייעוץ, הכוונה ולייווי לוועדות רפואיות
- מיסוי לפורשים
- חוות דעת מקצועיות לבתי משפט
- בדיקת תקינות הפנסיה והמענקים
- בדיקת תיק קופות הגמל, ההשתלמות והחיסכון

לבדיקה ופרטים נוספים
www.gmulim.co.il

או התקשר/י
1-700-700-215

המורה ותהליכי ההוראה-למידה בעידן ה-Web 2.0

כנס, שהתקיים בשבוע שעבר, עסק בשאלה כיצד ניתן להשתמש בכלי הדור השני של האינטרנט במערכת החינוך ה-Web 2.0 – הדור השני של האינטרנט, כולל כלים פתוחים ושיתופיים; אתרים שיתופיים, בלוגים – יומני הרשת, "רשתות חברתיות" ו"עולמות וירטואליים". מרבית הילדים ובני הנוער עושים בכלי ה-Web 2.0 שימוש נרחב ויום-יומי בבתיהם, בעיקר למטרות חברתיות. לעומת זאת, הפוטנציאל הגלום בכלים אלו להוראה וללמידה עדיין אינו מנוצל במרבית בתי"ס. מו"ח – האיגוד הישראלי למחשבים בחינוך, ערך בשבוע שעבר כנס, שעסק בשאלה "כיצד ניתן לשלב את כלי ה-Web 2.0 במערכת החינוך?". הכנס התקיים בשיתוף עם מטח וחברת מיקרוסופט ישראל.

הגדרה מחדש של תפקיד המורה

בכנס הרצה ד"ר אלון הסגל, יועץ להטמעת טכנולוגיות דיגיטליות בארגונים. ד"ר הסגל עומד בימים אלה בראש קבוצה של אנשי חינוך, העוסקת בנושא "למידה ויישום של רשתות חברתיות במערכת החינוך בישראל". הקבוצה פועלת במסגרת "הפורום לחינוך בתקשוב בהוראה", שהקים לאחרונה מכון מופ"ת. ד"ר הסגל טען בהרצאתו, כי הטמעת טכנולוגיית ה-Web 2.0 במערכת החינוך מחייבת שינוי רחב היקף בתהליכי ההוראה-למידה, ולמעשה את הגדרתו מחדש של תפקיד המורה. לדבריו, הטמעת הטכנולוגיה המתקדמת תחייב את המורה להפוך "ממעביר מידע בסמכות משה"ח" ל"מורה אוטונומי" המקנה לתלמידים ידע. לטענתו, הטכנולוגיה המתקדמת מייטרת את תפקידו של המורה כספק מידע, מכיוון שהתלמידים יכולים לשאוב מידע עדכני הרבה יותר ממקורות מתוקשבים, כמו הוויקיפדיה. תפקידו של המורה האוטונומי יהיה להקנות לתלמידים ערכים חינוכיים, גבולות ומסגרות, וללמד אותם ליישם בעצמם למידה אוטונומית – כיצד ליצור את הידע, כיצד לפתור בעיות תוך כדי עשייה, כיצד להעריך פתרונות שונים ועוד.

ביה"ס צריך להתאים למציאות הטכנולוגית

מנהלת ביה"ס היסודי-קהילתי נעמי שמר בפתח תקווה, שרית כהן לוי, הציגה בכנס על אתר האינטרנט של בית ספרה. לדבריה, כל ביה"ס חייב להתאים את עצמו למציאות הטכנולוגית; "אם התלמידים נמצאים ב'פייסבוק' (רשת חברתית פופולארית), אז גם אנחנו צריכים להיות שם". ביה"ס מפעיל, זו השנה החמישית, אתר אינטרנט מאוד פעיל, המבוסס על סביבה חינוכית בשם Edu-Life. האתר משמש כסביבה לימודית וכסביבה חברתית לתלמידים. האתר משמש כאתר התוכן של ביה"ס, כקמפוס וירטואלי וכמקום שבו פועלות קבוצות עבודה במקצועות שונים. כמו כן באתר רשת חברתית, שבה לכל תלמיד "שטח פרטי", שאליו הוא מעלה עבודות, תכנים שונים ותמונות. התלמיד בוחר בתלמידים ובמורים שהוא מעוניין לשתף בתכנים אלו. באתר גם מופעלת מערכת דוא"ל, שבה לכל תלמיד ומורה כתובת משלו. לכל הכתובות שם מתחם (דומיין) משותף, שהוא שם ביה"ס – Shemer. לדברי המנהלת, הדומיין המשותף מעניק "גאוות יחידה" לתלמידים ולמורים.

למעשה, המורה מחייבת שינוי רחב היקף בתהליכי ההוראה-למידה, ולמעשה את הגדרתו מחדש של תפקיד המורה. לדבריו, הטמעת הטכנולוגיה המתקדמת תחייב את המורה להפוך "ממעביר מידע בסמכות משה"ח" ל"מורה אוטונומי" המקנה לתלמידים ידע. לטענתו, הטכנולוגיה המתקדמת מייטרת את תפקידו של המורה כספק מידע, מכיוון שהתלמידים יכולים לשאוב מידע עדכני הרבה יותר ממקורות מתוקשבים, כמו הוויקיפדיה. תפקידו של המורה האוטונומי יהיה להקנות לתלמידים ערכים חינוכיים, גבולות ומסגרות, וללמד אותם ליישם בעצמם למידה אוטונומית – כיצד ליצור את הידע, כיצד לפתור בעיות תוך כדי עשייה, כיצד להעריך פתרונות שונים ועוד. לדבריו, מערכת החינוך מתאפיינת כיום בצבירת מידע מקוטלג ובלמידה תיאורטית. לעומת זאת, הרשתות החברתיות הן עולם של התנסות מעשית, שהמידע בו מתפתח כל הזמן. מה שנדרש מהתלמיד הוא הידע כיצד לאתר את המידע הנחוץ לו. כמו כן, טכנולוגיית ה-Web 2.0 מתאפיינת בשקיפות ובשוויון, ולכן הטמעתה מחייבת שלפחות חלק מהערכת התלמיד תיעשה באמצעות "הערכת עמיתים".

זמנו של המורה עדיין לא עבר

סמנכ"ל המינהל לפדגוגיה של רשת עמל, ד"ר רונית אשכנזי, טענה בכנס כי אסור לקדש כלי טכנולוגי זה או אחר, מכיוון שכלים אלו משתנים כל הזמן. ד"ר אשכנזי הוסיפה, כי כיום הטכנולוגיה החדשנית מתמקדת בשיתופיות, אך מחר היא יכולה להתמקד בתחום אחר. לדבריה, עם כל הרצון להיות עדכניים, צריך להיזהר ששילוב הטכנולוגיה לא יהפוך את הלמידה לרדודה. גם בעידן ה-Web 2.0 צריך שיהיה לתלמיד בסיס עמוק של מידע. ד"ר אשכנזי הוסיפה; "איני אוהבת או מקבלת את הטענה שזמנו של המורה עבר, והתלמיד הוא 'כל יכול'. יש הרבה מאוד יכולות לשניהם. צריך שיהיה שיתוף פעולה בין תלמידים ומורים". לדבריה, לשיתוף פעולה כזה יתרמו התלמידים יכולות, כמו תפיסה טכנולוגית מהירה, ניסיון בשימוש בכלים מתקדמים

מנח"ה - מערכת ניהול חוגים והדרכה
מבית "אור-סופט - מערכות מידע"

מערכת רישום הפקת קבלות וחשבוניות מס חיובי אשראי והוראות קבע חישובי שכר מערך שיווק SMS, דוא"ל ניהול מלאי מחשקים להנה"ח ושכר ועוד פתרונות לניהול יעיל ופשוט

אור סופט
 מערכות מידע

לפרטים לחץ על הקישור www.kav-lahinuch.co.il | kav1@bezeqint.net | עמ' 3

תוכניות לימודים

■ **שירה ישראלית מודרנית משולבת בפרויקט בנושא שירת ספרד** – משה"ח ושגירות ספרד בישראל הכריזו החודש על פרויקט בשם "בשבילי ספרד".

מטרת הפרויקט היא להרחיב בתיכונים את לימודי שירת ספרד בימי הביניים. בפרויקט משולבת שירה ישראלית מודרנית, המתכתבת עם השירה שחיברו בספרד המשוררים היהודיים הדגולים, כמו שלמה אבן גבירול. כמו כן משולבים בפרויקט שירי משוררי ימי הביניים בביצוע מוזיקאים – יוצרים הפופולאריים בקרב בני הנוער, כמו ברי סחרוף, מיכה שטרית ולהקת נקמת הטרקטור.

עוד מטרה של הפרויקט היא לערוך לתלמידים היכרות עם תופעת מפגש התרבויות הפורה, שהתקיים בין יהודים ומוסלמים בספרד בימי הביניים. בפרויקט משתתפים בתי"ס מהמגזר היהודי ומהמגזר הערבי.

במסגרת הפרויקט ישתתפו המורים לספרות בימי עיון ובהשתלמות. כמו כן יתקיימו אירועי תרבות רב תחומיים שיכללו: הקראת שירים של משוררי ספרד ושל משוררים ישראלים בני תקופתנו המנהלים איתם דו-שיח ביצירתם, הופעה של

זמר – יוצר המציג את שירת ספרד בצורה עכשווית, קטעי מחול ומצגות.

התלמידים שישתתפו בתוכנית יכינו עבודות בנושא שירת ימי הביניים בספרד, ובהן עבודות גמר שאת הכנתן ינחו מומחים בתחום זה.

במסגרת הפרויקט גם יתקיים "סמינר לימודי על גלגלים" בספרד. בסמינר ישתתפו שתי משלחות מישראל, שבכל אחת מהן ייטלו חלק תלמידים ומורים לספרות ממספר בתי"ס. הסמינר יכלול סיורים מודרכים בערים ששימשו כמרכזי תרבות יהודיים ומוסלמיים בימי הביניים – קורדובה, גרנאדה, סביליה, טולדו ומדריד. הפרויקט מנוהל על ידי מכללת לוינסקי בתל אביב והמרכז לתרבויות ספרד באוניברסיטת חיפה.

טקס הפתיחה של הפרויקט התקיים החודש במכללת לוינסקי לחינוך. האירוע נערך במעמד שר החינוך, גדעון סער, נשיאת המכללה, פרופ' לאה קסן, ראש המרכז לתרבויות ספרד באוניברסיטת חיפה, פרופ' אביבה דורון, שגריר ספרד בישראל, אלברו אירנזו, ומאות תלמידים יהודים וערבים מבתי"ס המשתתפים בפרויקט.

פרסים והישגים

■ **נבחרו הרשויות המקומיות הזוכות בפרס החינוך היישובי** – משה"ח פרסם השבוע את שמות הרשויות המקומיות הזוכות בפרס החינוך היישובי לשנת תשס"ט. הרשויות המקומיות הן: מגדל העמק, ראש העין, המועצה האזורית שפיר, המועצה האזורית נחל שורק והמועצה האזורית עמק הירדן.

את הרשויות המקומיות הזוכות בחרה ועדה בראשות סמנכ"ל משה"ח למינהל ומשאבי אנוש, גד אבקסיס, מבין היישובים שהומלצו לפרס על ידי ראשי המחוזות. ועדת הפרס סיירה בחודשים האחרונים במוסדות חינוך ברשויות המקומיות המועמדות לפרס ונפגשה עם ראשיהן. היישובים הזוכים נבחרו על פי מספר קריטריונים; מידת המעורבות והתמיכה של ראש הרשות המקומית בחינוך ותרבות, ההשקעה של הרשות המקומית בתשתיות מוסדות החינוך, מסגרות ופעילויות תרבות וחינוך רשותיות, ביצוע תוכניות חינוך עבור אוכלוסיות בעלות צרכים ייחודיים, ההתגייסות המיידית של הרשות המקומית לטיפול בסוגיות חינוכיות בלתי שגרתיות, טיפוח צוותי ההוראה, הפעלת בקרה וההערכה על מערכת החינוך ברשות, ביצוע תוכניות לצמצום

את הרשויות המקומיות הזוכות בחרה ועדה בראשות סמנכ"ל משה"ח למינהל ומשאבי אנוש, גד אבקסיס, מבין היישובים שהומלצו לפרס על ידי ראשי המחוזות.

פערים, מניעת נשירה ומניעת אלימות, ביצוע תוכניות לקידום מנהיגות חינוכית וביצוע תוכניות תקשוב ומדע.

■ **תיכון דבוריה זכה בפרס על תוכנית למניעת אלימות ושיפור ההישגים** – תיכון דבוריה זכה בחודש שעבר במקום השלישי בתחרות "פרס החינוך" של ארגון המורים, בתחום מניעת אלימות. הפרס מוענק לביה"ס זו השנה השנייה ברציפות.

ביה"ס זכה בפרס על יישום תוכנית למיצוי הפוטנציאל הלימודי הטמון בכל תלמיד ולשיפור האקלים הבית ספרי, בשם "חינוך מבוסס תודעה". מדובר בתוכנית בינלאומית, שאותה יזם בימאי הסרטים האמריקני, דוויד לינץ'. התוכנית מבוססת על טכניקת המדיטציה הטרנסצנדנטלית. תיכון דבוריה משמש כבי"ס מדגים לתוכנית בישראל.

במסגרת התוכנית מתרגלים תלמידי ביה"ס מדיטציה כ-15 דקות לפני תחילת יום הלימודים ו-15 דקות נוספות עם סיומו. מנימוקי ועדת הפרס עולה, כי התרגול יוצר בכיתות אווירה ממוקדת ומביא לשיפור בהישגי התלמידים, עלייה בדימוי העצמי שלהם וצמצום באלימות בביה"ס.

התוכנית מועברת בביה"ס על ידי עמותת "המכון הישראלי למדע האינטליגנציה היצירתית". הפעלת התוכנית בביה"ס ממומנת מתרומות. בין התורמים – התעשיינים רעיה שטראוס ומיקי פדרמן. אתר ביה"ס לתוכנית; www.cbe.org.il

הבית של תמר – תל אביב

הבית של תמר

בית – הספר האקסטרני לבגרות:

לתלמידים בכיתות י', י"א, י"ב המעוניינים בתעודת בגרות מלאה ומתקשים בלימודיהם בשל לקות למידה.

לימודי עזר אחה"צ:

לתלמידים הזקוקים ללימוד ממוקד ולהוראה מתקנת בנוסף על לימודיהם בבית הספר. החלה הרשמת תלמידים למועד הקיץ תש"ע

– הלימודים יחלו ב- 20/2/10

מספר המקומות בכיתות מוגבל.

פנו בהקדם לייעוץ ללא תשלום:

03-6481120

אומן ישראלי עם נכותו. המורה ערכה לתלמידים מפגש עם הצייר איציק אדיר, נכה המצייר בעזרת פיו. במפגש סיפר אדיר לתלמידים על פציעתו הקשה בתאונת דרכים בגיל 24, ועל החיים השלמים שהצליח לבנות בעקבותיה, שכללו לימודים במדרשה למורים לאומנות, ועבודה כמורה לאומנות במכללת בית ברל וכצייר, המציג את עבודותיו בתערוכות בארץ וברחבי העולם. במסגרת חודש הנכה התקיימו באורט ליבוביץ' מגוון פעילויות נוספות, ובהן מפגש של תלמידי כיתות ה"מצוינות-מנהיגות" עם מייסד "עמותת כנפיים", גידי צור. העמותה מסייעת לבני נוער נכים להתנדב לצה"ל ולשירות לאומי וללמוד במכינות אקדמאיות. כמו כן ביקרו תלמידי כיתות החינוך המיוחד בביה"ס במפעל מוגן לעיוורים, וערכו עם העובדים פעילות משותפת לחג החנוכה. בביה"ס גם התקיים משחק כדורסל בין תלמידים ובין קבוצת נכים על כסאות גלגלים. מביה"ס נמסר, כי רבים מהתלמידים מתנדבים במהלך השנה למען אנשים עם צרכים מיוחדים.

הורים מתנדבים בביה"ס

■ עוטפים ספרים בספרייה – בספריית ביה"ס היסודי ניצנים בשוהם התקיימה באחד מימי שישי האחרונים פעילות לעטיפת ושימור הספרים, לקראת פתיחת פרויקט "מצעד הספרים". בפעילות השתתפו הורים מתנדבים. מביה"ס נמסר, כי ההיענות של ההורים להשתתף בפעילות הייתה רבה. ההורים התכנסו בספרייה סביב שולחן גדול, שעליו הונחו הספרים והציוד לעבודה. עוד נמסר, כי האווירה בפעילות הייתה נעימה וההספק של ההורים – גדול. בתום הפעילות התנדבו חלק מההורים לקחת ספרים נוספים מהספרייה לביתם, ולעטוף אותם במהלך סוף השבוע.

■ מורים ליום אחד – בביה"ס היסודי רמות ויצמן ביבנה התקיים לאחרונה "יום פתוח", שהנחו בהתנדבות 16 הורים. במסגרת היום העבירו ההורים לתלמידי ביה"ס שיעורים בנושאים הקשורים למקצוע או לתחביב שלהם. לתלמידים ניתנה האפשרות לבחור בהרצאות ובהפעלות שבהם ישתתפו, על פי תחומי העניין הקרובים לליבם. במסגרת היום התקיימו, בין היתר, שיעור ליוגה, שהעבירה אם העובדת כמדריכת

במסגרת היום העבירו ההורים לתלמידי ביה"ס שיעורים בנושאים הקשורים למקצוע או לתחביב שלהם.

יוגה, הרצאה בנושא היגיינת הפה, שהעביר אב רופא שיניים, והרצאה על המוח, שהעבירה אם שהיא דוקטורנטית במכון ויצמן למדע. הפעילות נערכה ביוזמת הנהלת ביה"ס, במטרה לחזק את שיתוף הפעולה בין התלמידים, ההורים והצוות החינוכי, כמו גם להדגים בפני התלמידים את ערך ההתנדבות והמעורבות החברתית.

בתום היום נערך מפגש מסכם בחדר המורים, בהשתתפות ראש מינהל החינוך בעיריית יבנה, אליהו דקל, מנהלת המחלקה לחינוך יסודי, עליזה בן-ישי, ויו"ר ועד ההורים, ציון דוד. במפגש הוענקו להורים המתנדבים תעודות הוקרה. לדברי מנהלת ביה"ס, עמליה סוויסה; "אנו רואים בהורים שותפים לכל פעילות, ומודים להם על ששיתפו את קהילת התלמידים בעולם הידע שלהם".

■ התלמידים יסבירו לחבריהם על נזקי האלכוהול והסמים – כ-250 תלמידים מחטיבות הביניים בבאר שבע, השתתפו החודש בסמינר בשם "עמיתים ומשפיעים". את הסמינר ערך השירות הפסיכולוגי-ייעוצי במחוז דרום, בשיתוף עם הרשות הלאומית למלחמה בסמים והעירייה. מהמחוז נמסר, כי מטרת הסמינר היא להכשיר את התלמידים העמיתים לחזק בקרב חבריהם את הנורמה הסמויה, המתנגדת לשימוש בסמים ואלכוהול, ולהפוך אותה לדגל חברתי רצוי, מוצהר וגלוי. במסגרת הסמינר האזינו התלמידים להרצאות של אנשי מקצוע מהשירות הפסיכולוגי-ייעוצי ומהרשות למלחמה בסמים על הסכנות הטמונות בשימוש בסמים ואלכוהול, וכיצד משפיע לחץ קבוצתי על השימוש בחומרים אלו. במהלך הסמינר גם התחייבו התלמידים להוביל בבתי"ס התנהגות קבוצתית חיובית של הימנעות משימוש באלכוהול וסמים. לאחר ההכשרה ילוו את התלמידים בבתי"ס היועצות ואנשי מקצוע נוספים, שיסייעו להם בבניית מערך הסברה בכיתות למניעת שימוש בסמים ואלכוהול.

■ התלמידים השתתפו בסרט של האו"ם – תלמידים מתיכון קלעי בגבעתיים השתתפו החודש בסרט של האו"ם, העוסק בזכויות האדם. הסרט צולם במסגרת תוכנית התערבות של האו"ם, בנושא "הגלובאליזציה והעוני בעולם", שבה השתתפו אשתקד שתי כיתות י"א בביה"ס. הסרט שבו השתתפו התלמידים יוקרן באו"ם וישמש דוגמה בינלאומית לפיילוט של התוכנית. התוכנית היא חלק ממחקר בינלאומי של האו"ם בנושא העוני בעולם, העוסק בשאלות שנויות במחלוקת, כמו "מי אחראי לעוני בעולם?" ו"מהו צדק עולמי"? מטרת התוכנית היא לטפח בקרב בני הנוער חשיבה ביקורתית, ונכונות לפעול למען צמצום העוני והרעב בעולם. במסגרת התוכנית האזינו התלמידים להרצאות שעסקו בנושא הרעב והעוני. בעקבות ההרצאות אף התנדבו 11 מתלמידי הכיתות להשתתף בשלב היישומי של התוכנית. בשלב זה ערכו התלמידים פעילויות הסברה בכיתות ובפני ההורים, שעסקו בגורמים לעוני ולרעב שמהם סובלת חמישית מאוכלוסיית העולם, ובתוכנית של האו"ם, שמטרתה היא לצמצם במידה ניכרת את העוני והרעב בעולם בתוך 20 שנה. כמו כן אספו התלמידים תרומות למימון מזון ולימודים לילדים רעבים ברחבי העולם, שהועברו לארגוני האו"ם העוסקים ברווחה. לדברי מנהלת תיכון קלעי, גליה שפירא; "אני גאה מאוד בתלמידים שלנו, אשר מסוגלים לראות ולפעול מעבר לבעיות האישיים שלהם ואף לבעיות החברה הישראלית, לחקור ולגלות אחריות ברמה הכלל אנושית".

■ מפגש עם אמן נכה שולב בלימודי האנגלית – בשיעורי האנגלית בבי"ס אורט ליבוביץ' בנתניה, למדו לאחרונה תלמידי שכבה י' את הסיפור האוטוביוגרפי "כף רגלי השמאלית". הסיפור

המורה ערכה לתלמידים מפגש עם הצייר איציק אדיר, נכה המצייר בעזרת פיו.

עוסק בסופר והצייר האירי הנכה, כריסטי בראון, שהצליח לממש את כישורו האומנותי באמצעות הגפה הבריאה היחידה בגופו – רגל שמאל.

לקראת "חודש הנכה הבינלאומי" החליטה המורה לאנגלית, עידית כהן, להמחיש בפני התלמידים התמודדות דומה של

■ **הישג** – מנהל ביה"ס העל יסודי בכפר הנוער הדתי הודיות שליד טבריה, יחיאל שטרית, קיבל לאחרונה מכתב הערכה מראש אגף שח"ר במשה"ח, אבי לוי. במכתבו מציין לוי את ההישג המכובד של בוגרי מסלול מב"ר בביה"ס – 84% מהבוגרים נמצאו זכאים לתעודת בגרות בתשס"ח. "אחוז זה עולה בהרבה על הממוצע הארצי, בזכות המאמץ הרב שהשקעתם בעבודה החינוכית", מוסיף מנהל אגף שח"ר במכתבו. כזכור, שיעור הזכאות הארצי הממוצע לבגרות עמד בתשס"ח על כ-52% בלבד. מכפר הנוער נמסר, כי כ-60% מבוגרי י"ב בביה"ס הם ממשפחות יוצאות אתיופיה ומדינות חבר העמים.

מחוז צפון

■ **יחידה מצטיינת** – יחידת הפיקוח של מחוז צפון נבחרה כיחידה המצטיינת במשה"ח בשנת תשס"ט. על כך הודיעה סמנכ"לית מינהל ומשאבי אנוש במשה"ח, מיכל כהן, בכנס המחוזי לאיכות ומצוינות. הכנס התקיים לאחרונה במלון גולדן קראון בנצרת. בכנס השתתפו כ-250 מפקחים ועובדי מינהל מהמחוז. מהמחוז נמסר, כי ביחידת הפיקוח כ-115 מפקחים מכל המגזרים. בשנים האחרונות עברה יחידת הפיקוח היערכות ארגונית, שבמסגרתה גובשה הגדרת תפקיד מחודשת למפקח היישובי, והוא נקרא כעת "מפקח מתכלל רשותי". תפקידיו העיקריים של המפקח המתכלל הם; יישום מדיניות משה"ח במערכת החינוך היישובית בצורה אחידה, שיפור תהליכי העבודה החינוכית ביישוב, העצמה ופיתוח מנהיגות חינוכית יישובית, קידום ההישגים הלימודיים, החינוכיים והערכיים ביישוב, איגום משאבים במטרה לתת מענה הולם למערכת החינוך ביישוב, וייצוג צורכי היישוב בפני משה"ח. כדי ליישם יעדים אלו הוטל, בין היתר, על כל מפקח מתכלל להקים ולהוביל, ביחד עם מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית, צוות היגוי יישובי. הצוות פועל להגדרת החזון החינוכי היישובי ויישומו, בשיתוף עם משה"ח.

מחוז מרכז

■ **ברק בעיניים** – מנהלת המחוז, סולי נתן, והנהלת המחוז, סיריו לאחרונה במוסדות חינוך במועצה המקומית קרני שומרון. אל

הסיוור נלווה ראש מועצת קרני שומרון, איציק בן ארי. הביקור התקיים בביה"ס היסודי הממלכתי רימון, בביה"ס היסודי הממלכתי-דתי משואה, בגני הילדים פעמונים, פעמוני קסם ומיתר ובמפת"ח – מרכז טיפולי עירוני, המעניק לילדים ובני נוער הסובלים מבעיות התפתחות מגוון טיפולים, כמו ריפוי בעיסוק. בסיכום הביקור ציינה מנהלת המחוז; "ראינו

מחמ"ד המחוז, שרה נעמן, ציינה בביקור, כי מנהל בתי"ס ביישוב עושים שימוש במבחני המיצ"ב ככלי עבודה אמיתי לשיפור הישגי התלמידים.

מורים עם ברק בעיניים, ותלמידים שבאים ברצון לביה"ס". נתן גם הדגישה את שיתוף הפעולה הפורה של מועצת קרני שומרון עם המחוז, והוסיפה כי בתי"ס ביישוב מטופחים מאוד. מחמ"ד המחוז, שרה נעמן, ציינה בביקור, כי מנהל בתי"ס ביישוב עושים שימוש במבחני המיצ"ב ככלי עבודה אמיתי לשיפור הישגי התלמידים.

מחוז תל אביב

■ **לא נכללו** – ראש מינהל החינוך בעיריית תל אביב, דפנה לב, מפרסמת בשבועות האחרונים בלוג באתר עיריית תל אביב. בבלוג מתארת לב את שיטת הבחירה החדשה לבתי"ס העל יסודיים בעיר, ועונה לשאלות ההורים בנוגע לה. שיטת הבחירה החדשה תובא לאישור הנהלת עיריית תל אביב ב-7.1.2010. כזכור, על פי השיטה החדשה תחולק מערכת החינוך בתל אביב ל-11 מרחבים, שבכל אחד מהם ביי"ס על יסודי אחד ומספר בתי"ס יסודיים המזינים אותו (ראה ידיעה בקו לחינוך, גיליון 493). לב מציינת בבלוג, כי מחוץ למרחבי החינוך ישארו שני בתי"ס עירוניים – ביאליק-רוגוזין ושבח מופ"ת. ביי"ס רוגוזין-ביאליק, שבו לומדים בעיקר ילדי עובדים זרים, נשאר מחוץ לשיבוץ למרחבים מכיוון שהוא 13 שנתי (מהגן ועד י"ב). ביי"ס שבח-מופת, שבו לומדים בעיקר תלמידים יוצאי חבר העמים מתל אביב ויישובי הסביבה, לא שובץ במרחבי הרישום מכיוון שהוא ביי"ס על אזורי. עם זאת, תלמידים שיבקשו להירשם לשני בתי"ס יוכלו לעשות זאת באתר העירייה, במסגרת תהליך שינוי השיבוץ.

כתובת הבלוג;

<http://tlvblog.co.il/highschool-enlist-reform>

מחוז דרום

■ **מצוינות בניהול** – כ-600 מנהלי בתי"ס, מפקחים ומנהלי אגפי חינוך ברשויות מקומיות במחוז דרום, השתתפו החודש בכנס המנהלים המחוזי לשנת הלימודים תש"ע. נושא הכנס היה "מצוינות – פנים רבות לה". הכנס התקיים במשכן לאומנויות הבמה בבאר שבע. הכנס עסק בהיבטים שונים של מצוינות בניהול בכלל, ובניהול בתחום החינוך בפרט.

במסגרת הכנס התקיים פאנל בנושא "ערך המצוינות בניהול", בהשתתפות אישים בולטים מתחומים שונים, בעיקר מהדרום, המהווים מודל למנהיגות ומצוינות. בפאנל, שהונחה על ידי מחזיקת תיק החינוך בעיריית באר שבע, ד"ר חפצי זוהר, השתתפו; הממונה על החינוך הבדואי במשה"ח, ד"ר מוחמד אלהיב, מפקד טייסת בחיל אוויר ובוגר מערכת החינוך בדרום, סא"ל צ', מנהל המכללה האקדמית הדתית לחינוך חמדת הדרום, ד"ר אבי לוי, מנהלת משרד עורכי פטנטים, ד"ר אסתר לוצאטו, ומנהלת תיכון גוטווירט בשדרות, מרטין עובדיה. כל אחד ממשתתפי הפאנל סיפר כיצד סגנון הניהול שלו הוביל אותו ואת ארגונו למצוינות, והציג את תפיסת עולמו בנוגע לחינוך למצוינות. בכנס גם הציגה מנהלת המחוז, עמירה חיים, בפני המנהלים את תוכנית העבודה המחוזית לשנת הלימודים תש"ע.

■ **יום חינוך ארוך** – ב-17 מבין בתי"ס היסודיים במועצה האזורית הבדואית אבו בסמה שבנגב, הוחל החודש ביישום יום חינוך ארוך. כמו כן יזכו התלמידים לארוחה חמה במסגרת מפעל ההזנה.

בשאר בתי"ס היסודיים במועצה ייושם יום חינוך ארוך בתחילת שנת הלימודים הבאה. על הצטרפות בתי"ס באבו בסמה לצו יום חינוך ארוך החליט לאחרונה שר החינוך, גדעון סער. ההחלטה אושרה בוועדת החינוך של הכנסת.

אבו בסמה היא הרשות המקומית ה-17 במחוז דרום המצטרפת ליום חינוך ארוך. בדרום מיישמים כעת את יום חינוך ארוך 138 בתי"ס יסודיים ו-413 גני ילדים, שבהם לומדים כ-32 אלף תלמידים.

מהמחוז נמסר, כי יישום יום חינוך ארוך יהווה בסיס לשיפור איכות ההוראה וקידום ההישגים הלימודיים בקרב תלמידי אבו בסמה.